

Sprawozdanie z realizacji Programu Pomocy Wybitnie Zdolnym za 2016 rok

Pomaganie najczęściej kojarzymy z dzieleniem się. Część tego, czego sami mamy więcej, ofiarowujemy osobom, dla których los był mniej łaskawy. Nam bliższy jest jednak inny sens pomagania – współpraca. Staramy się wspólnie z podopiecznymi robić wszystko, by ich talent mógł się w pełni rozwinąć.

Dane organizacji

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci
Stowarzyszenie o statusie organizacji pożytku publicznego
Siedziba: 02-093 Warszawa, ul. Pasteura 5a
KRS: 0000044710

Skład Zarządu (do dnia 19.10.2016)

prof. Konrad Banaszek (Skarbnik)
dr Piotr Borsuk
Marcin Braun
Adam Izdebski
dr Wawrzyniec Kofta
prof. Krystyna Makowska-Ławrynowicz
prof. M. Katarzyna Kornacka (Wiceprzewodnicząca)
Maria Mach (Sekretarz, Dyrektor Biura)
prof. Jan Madey (Przewodniczący)
prof. Zbigniew Marciniak (Wiceprzewodniczący)
prof. Lucjan Piela
prof. Andrzej Sękowski
prof. Janusz Siedlecki

Skład Zarządu (od dnia 20.10.2016 – Walne Zebranie członków stowarzyszenia)

prof. Konrad Banaszek (Skarbnik)
dr Piotr Borsuk
Marcin Braun
Adam Izdebski
dr Wawrzyniec Kofta
prof. M. Katarzyna Kornacka
Maria Mach (Sekretarz, Dyrektor Biura)
prof. Jan Madey (Przewodniczący)
prof. Zbigniew Marciniak (Wiceprzewodniczący)
dr Michał Mizera
prof. Lucjan Piela
prof. Andrzej Sękowski (Wiceprzewodniczący)
prof. Janusz Siedlecki

***Dziękujemy wszystkim naszym współpracownikom i wolontariuszom, dzięki którym
prowadzimy naszą działalność***

O Funduszu

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci jest stowarzyszeniem prowadzącym działalność pożytku publicznego w zakresie edukacji, oświaty i wychowania dzieci i młodzieży, opierając się na pracy społecznej członków i zaangażowaniu pracowników naukowych wyższych uczelni. Współpracujemy z uczelniami, instytucjami badawczymi, kulturalnymi i artystycznymi zapewniając bezpłatny udział dzieci i młodzieży w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach wzmacniających rozwój ich uzdolnień, są to m.in. specjalistyczne warsztaty naukowe, staże badawcze, wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe, warsztaty muzyczne, plastyczne oraz koncerty uczniów szkół muzycznych z całego kraju. Pomagamy finansowo młodym muzykom przy wyjazdach na kursy muzyczne, baletowe, a także przy zakupie instrumentów. Wspieramy różnorodne inicjatywy służące rozwijaniu uzdolnień i pasji dzieci i młodzieży. Inicjujemy dyskusje specjalistów i organizujemy zajęcia dla nauczycieli na temat pracy z uczniem zdolnym, zachęcamy do uwzględnienia szczególnych potrzeb tej grupy uczniów w pracy szkół, uczelni i instytutów badawczych.

Program Pomocy Wybitnie Zdolnym adresowany jest do uczniów o bardzo różnorodnych zainteresowaniach i uzdolnieniach. Co roku przyjmujemy do Programu ponad 500 zdolnych uczniów z całego kraju zajmujących się naukami ścisłymi, przyrodniczymi czy humanistycznymi. Ważnym celem Programu jest wspieranie samodzielnej pracy nad rozwojem zainteresowań i zdobywanie przez uczestników cennych umiejętności i wiedzy. Staramy się rozwijać w młodych ludziach ciekawość i pasję naukowe, stawiamy przed nimi trudne wyzwania, których na co dzień w swoim środowisku są pozbawieni.

Fundusz pomaga zdolnej młodzieży zapewniając całkowicie bezpłatny udział w różnego rodzaju formach aktywności, zależnie od zainteresowań i uzdolnień. Tematykę zajęć staramy się dobierać tak, żeby dotyczyła aktualnych problemów i metod badawczych, zarówno jeśli chodzi o pracę w laboratorium z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu, czy o pracę z tekstem. Najistotniejszym czynnikiem stymulującym rozwój młodzieży zdolnej jest stawianie przed nimi zadań na miarę ich możliwości. Dlatego realizacja naszego Programu nie byłaby możliwa bez zaangażowania pracowników naukowych wyższych uczelni i placówek badawczych. To oni poświęcają swój czas na przygotowanie i przeprowadzenie zajęć, opracowują problemy badawcze. W pracę z naszymi młodymi naukowcami angażują się najlepsi specjaliści w swoich dziedzinach, naukowcy z wieloletnim stażem i dorobkiem naukowym, profesorowie, doktorzy, doktoranci, studenci pierwszych lat studiów. Do grona współpracowników i członków stowarzyszenia co roku dołączają dawni stypendyści. Wielu z nich zostaje naszymi wolontariuszami i pracuje z młodszymi kolegami. Działają na rozmaitych obszarach nauki, techniki, medycyny, literatury czy sztuki. Współpracują z nami pracownicy naukowcy następujących instytucji: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Warszawskiej, instytutów Polskiej Akademii Nauk, Centrum Astronomii UMK w Toruniu, Akademii Muzycznej i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Wszyscy pracownicy naukowcy współpracujący z Funduszem nie pobierają wynagrodzenia za prowadzenie zajęć.

Kwalifikacja do Programu przeprowadzana jest w miesiącach czerwiec – wrzesień każdego roku w oparciu o wyniki pracy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w 4-stopniowej procedurze z udziałem specjalistów z poszczególnych dziedzin. W kwalifikacji uczestniczą współpracujący z Funduszem pracownicy naukowcy wyższych uczelni i instytutów PAN, artyści oraz dawni uczestnicy Programu. Nominacja do Programu przyznawana jest na okres od 1 października do 30 września każdego roku. Wnioski o objęcie pomocą Funduszu złożyć może każdy: nauczyciel, rodzic, czy sam uczeń. Najczęściej czynią to szkoły. W każdym przypadku zwracamy się do osoby zgłoszonej o własną wypowiedź na temat zainteresowań oraz o przedstawienie wyników pracy. Staramy dowiedzieć się, co sami zgłaszający uważają za najistotniejsze w swojej pracy, co ich interesuje, ciekawi i pasjonuje.

Działalność Funduszu w 2016

Program Pomocy Wybitnie Zdolnym

W roku szkolnym 2015/2016 do Programu zakwalifikowano 542 uczniów, w tym o uzdolnieniach poznawczych 362, muzycznych 143, plastycznych 26 i baletowych 11. W roku szkolnym 2016/2017 do programu przyjęto 558 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, w tym: 375 o uzdolnieniach poznawczych, 143 o uzdolnieniach muzycznych, 32 o uzdolnieniach plastycznych i 8 o uzdolnieniach baletowych. Pochodzą oni ze wszystkich 16 województw. Do Programu przyjmowani są uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych. 40% mieszka na wsi i w małych miasteczkach, a 59 % poza miastami wojewódzkimi ok. 40% stanowią dziewczęta.

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach poznawczych

Specjalistyczne warsztaty badawcze

Specjalistyczne warsztaty badawcze są jedną z podstawowych form pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach poznawczych. Ich podstawowym celem jest zapoznanie uczestników z najnowocześniejszym sprzętem laboratoryjnym i metodologią pracy badawczej. Podczas zajęć (w miarę możliwości) stykają się z aktualnymi problemami naukowymi, które są przedmiotem badań w placówce organizującej zajęcia. Kolejnym ważnym elementem warsztatów jest możliwość nawiązania bezpośredniego kontaktu i ewentualnej współpracy z pracownikami naukowymi (często owocem tej współpracy są staże badawcze). Bardzo duże znaczenie dla rozwoju uczestników mają też kontakty z rówieśnikami, możliwość pracy w zespole oraz brak czynników rywalizacji. W trosce o rozwój nie tylko ich uzdolnień naukowych, ale także osobowości i wrażliwości staramy się wzbogacać ich pobyt na warsztatach wyjściem do teatru lub filharmonii.

Fundusz organizuje warsztaty naukowe oddzielnie dla uczniów klas I-II gimnazjów i szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klasy gimnazjum. Warsztaty dla młodszych uczestników Programu mają nieco inny charakter niż zajęcia przygotowywane

dla licealistów. Ich zadaniem jest przede wszystkim rozbudzenie i ukierunkowanie zainteresowań młodych przez umożliwienie im zapoznania się z podstawowymi metodami pracy badawczej oraz wskazanie ciekawych zagadnień naukowych w powiązaniu ze zjawiskami życia codziennego. Znaczącą rolę odgrywają też działania integracyjne i ogólnorozwojowe nastawione na wspomaganie harmonijnego rozwoju młodych ludzi. Warsztaty badawcze dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klas gimnazjów odbywały się w czołowych placówkach PAN i na wyższych uczelniach. Mają one na celu przygotowanie do pracy badawczej, zapoznanie z najlepszymi ośrodkami badawczymi, nowoczesnymi metodami badań i aparaturą w poszczególnych dziedzinach oraz najciekawszymi problemami badawczymi w danych placówkach naukowych. Warsztaty, z wyjątkiem warsztatów biologicznych i chemicznych, odbywały się w jednej placówce.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Fizyki PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 17-22 stycznia 2016 z udziałem 16 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało 2 tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Uczestnicy pracowali w 7 grupach badawczych nad problemami przedstawionymi przez pracowników Instytutu. Podstawą kwalifikacji na warsztaty było rozwiązanie zadań przygotowanych, wraz z polecaną literaturą, przez opiekunów naukowych poszczególnych zespołów. Zakwalifikowani zostali tylko autorzy najlepszych rozwiązań. Podczas warsztatów uczniowie pracowali samodzielnie z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu laboratoryjnego. Ich praca stanowiła realny wkład w badania prowadzone w Instytucie. Warsztaty zakończyło seminarium podsumowujące, z udziałem opiekunów poszczególnych zadań, podczas którego każdy z zespołów przedstawił krótką prezentację swojej pracy, odpowiadając również na pytania z sali. Uzupełnieniem programu warsztatów była wizyta uczestników w Teatrze Ateneum.

➤ **Warsztaty w Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 24-29 stycznia 2016 z udziałem 11 uczniów. Opiekę nad nimi sprawował tutor – absolwent programu Funduszu. Podstawą kwalifikacji były rozwiązania zadań, przygotowanych przez pracowników Centrum. Uczestnicy warsztatów pracowali nad zagadnieniami związanymi z tematyką zadań kwalifikacyjnych – przede wszystkim matematycznym modelowaniem zjawisk przyrodniczych oraz problemami przepływu informacji w sieci. W wyniku udziału w warsztatach dwie osoby zgłosiły chęć odbycia stażu badawczego, podczas którego kontynuowały projekt rozpoczęty w czasie warsztatów. Uzupełnieniem programu warsztatów była wizyta w Teatrze Narodowym.

➤ **Warsztaty chemiczne na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 7-12 lutego 2016 z udziałem 21 uczniów, wybranych na podstawie rozwiązań zadań kwalifikacyjnych. Opiekę nad uczestnikami sprawowało dwoje tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Uczestnicy pracowali w 5 grupach nad problemami badawczymi zaproponowanymi przez pracowników różnych zakładów Wydziału Chemii. Dało im to możliwość zapoznania się z aktualnie prowadzonymi na Wydziale badaniami oraz zdobycia doświadczenia w pracy laboratoryjnej, także z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu

badawczego. Ponadto w programie znalazły się wykłady dotyczące różnych dziedzin chemii, prowadzone przez pracowników Wydziału. Uzupełnieniem programu była wizyta w Filharmonii Narodowej.

➤ **Warsztaty matematyczne dla uczniów szkół podstawowych i kl. 1-2 gimnazjum w III LO w Gdyni**

Warsztaty odbyły się w dniach 17-19 lutego 2016 z udziałem 21 uczniów oraz 18 opiekunów (rodziców). Od strony merytorycznej przygotował je i prowadził prof. Wojciech Tomalczyk, znakomity nauczyciel i popularyzator matematyki. Podczas zajęć uczniowie mieli możliwość wysłuchania wykładów dotyczących złożonych zagadnień geometrii i algebry. Ponadto, pod okiem wykładowcy, samodzielnie rozwiązywali zadania, pozwalające lepiej zrozumieć prezentowane problemy. Uczestnicy przygotowali także własne wystąpienia.

Ponieważ warsztaty adresowane są do grypy najmłodszych uczestników Programu, do udziału w nich zapraszamy także opiekunów, dla których prowadzony jest osobny blok zajęć poświęconych pracy z dzieckiem zdolnym. Uzupełnieniem programu była wycieczka po Trójmieście połączona ze zwiedzaniem Akwarium Morskiego w Gdyni.

➤ **Warsztaty badawcze na Wydziale Biologii UW i placówkach PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 28 lutego – 4 marca 2016 z udziałem 33 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało czworo tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Uczestnicy pracowali w 8 grupach, w różnych placówkach naukowych: na Wydziale Biologii UW (Zakład Genetyki Bakterii, Zakład Hydrobiologii, Zakład Parazytologii), w Międzynarodowym Instytucie Biologii Molekularnej i Komórkowej, Instytucie Biologii Doświadczalnej PAN, Centrum Onkologii, Instytucie Matki i Dziecka. Podczas warsztatów uczestnicy mogli nie tylko zapoznać się z badaniami prowadzonymi w poszczególnych placówkach, ale także samodzielnie przeprowadzić eksperymenty z wykorzystaniem technik laboratoryjnych i nowoczesnego sprzętu badawczego. We wszystkich placówkach mieli też dostęp do bibliotek i komputerowych baz danych oraz możliwość konsultacji z pracownikami naukowymi. Uzupełnieniem programu warsztatów była wizyta w Teatrze Rozmaitości.

➤ **Warsztaty informatyczne w Instytucie Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 9-13 marca 2016, z udziałem 14 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało dwóch tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Kwalifikacja na warsztaty odbywała się na podstawie oceny rozwiązań zadań przygotowanych przez pracowników, studentów Wydziału Matematyki i Informatyki UW – absolwentów programu Funduszu. Z przyczyn losowych (choroba) dwie osoby zrezygnowały z udziału w warsztatach. Podczas warsztatów uczestnicy wysłuchali 8 wykładów poświęconych problematyce wielomianowych algorytmów niegrafowych. Pozostały czas poświęcony był na samodzielną pracę nad zaproponowanymi przez wykładowców problemami. Program warsztatów wzbogacił spektakl w Teatrze Polskim.

➤ **Warsztaty badawcze na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego cz. I**

Warsztaty odbyły się w dniach 13-18 marca 2016 z udziałem 16 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało dwóch tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Uczestnicy pracowali

w 5 grupach tematycznych. Kwalifikacja na warsztaty odbywała się na podstawie zadań zaproponowanych przez opiekunów poszczególnych tematów. Na warsztaty zostali zakwalifikowani tylko autorzy najlepszych rozwiązań. Podczas warsztatów uczniowie pracowali pod opieką pracowników naukowych samodzielnie planując i wykonując eksperymenty z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu laboratoryjnego. Do ich dyspozycji była również biblioteka Wydziału oraz naukowe bazy danych. Uzupełnieniem programu była wizyta w Teatrze Narodowym.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 14-17 kwietnia 2016 z udziałem 34 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało dwóch tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Warsztaty poświęcone były zagadnieniom teorii liczb. Uczniowie poznali problematykę z punktu widzenia matematyki akademickiej dzięki serii wykładów i ćwiczeń prowadzonych w dwóch grupach w zależności od stopnia zaawansowania. Uzupełnieniem programu była wizyta w Muzeum Historii Fotografii oraz w Narodowym Starym Teatrze im. H. Modrzejewskiej.

➤ **Warsztaty astronomiczne w Centrum Astronomii UMK w Piwnicach**

Warsztaty odbyły się w dniach 15-20 maja 2016 z udziałem 10 uczniów. Opiekę nad nimi sprawował tutorów – absolwent Programu Funduszu, pracownik Centrum. Kwalifikacja na warsztaty odbywała się na podstawie listy zgłoszeń. W pierwszej kolejności wzięto pod uwagę uczniów klas maturalnych, osoby ze wsi i małych miast oraz osoby, których zainteresowania najbardziej odpowiadały tematyce zajęć. Z powodu zmniejszonej liczby miejsc noclegowych w Centrum, w warsztatach wzięło udział 10 uczestników (planowano 15). Warsztaty były poświęcone różnym aspektom radioastronomii. Uczestnicy wysłuchali 20 wykładów pracowników Centrum, a także prowadzili samodzielne obserwacje z wykorzystaniem największego w Europie radioteleskopu, którym dysponuje ośrodek w Piwnicach.

➤ **Warsztaty robotyczne w Centrum Badań Kosmicznych PAN dla uczniów szkół podstawowych i kl. I-II gimnazjów**

Warsztaty odbyły się w dniach 19-22 maja 2016 z udziałem 13 uczniów. Opiekował się nimi tutor – absolwent Programu Funduszu. Podczas warsztatów uczestnicy realizowali wspólnie zadanie polegające na budowie robota płaskiego oraz zaprojektowaniu jego układu sterowania. Realizacja zadania przebiegła bardzo sprawnie, podczas pracy uczniowie zdobyli też dużą wiedzę z dziedziny matematyki i fizyki. Uzupełnieniem programu była wizyta w Filharmonii Narodowej.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematycznym PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 20-22 maja 2016 z udziałem 20 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowały torki – absolwentki Programu Funduszu. Warsztaty były poświęcone zagadnieniu klasyfikacji powierzchni. Zajęcia były prowadzone w formie wykładów i ćwiczeń przez pracowników Instytutu Matematycznego PAN oraz Instytutu Matematyki UW. Uzupełnieniem programu naukowego była wizyta w Domu Spotkań z Historią.

➤ **Warsztaty badawcze na Wydziale Fizyki UW cz. II**

Warsztaty odbyły się w dniach 29 maja – 4 czerwca 2016. Były one kontynuacją zajęć prowadzonych podczas pierwszej części warsztatów (w marcu). Uczniowie w pięciu zespołach badawczych opracowywali wyniki prowadzonych badań i przygotowywali prezentacje na seminarium podsumowujące. Seminarium, z udziałem władz i pracowników Wydziału Fizyki odbyło się w sobotę 4 czerwca. Prezentacje zostały bardzo wysoko ocenione, a część z nich stanie się podstawą publikacji w czasopismach naukowych.

➤ **Warsztaty neuronaukowe w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN**

Warsztaty odbyły się w dniach 12-17 czerwca 2016 z udziałem 15 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało dwoje tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Warsztaty miały charakter interdyscyplinarny – zaproszono na nie biologów, fizyków i informatyków. Wspólnym tematem ich pracy były zjawiska związane z aktywnością mózgu. Uczestnicy programu pracowali w 8 pracowniach Instytutu pod opieką naukowców. Ich praca stanowiła realny wkład w badania prowadzone na co dzień w Instytucie. Ponadto uczestnicy wysłuchali 5 wykładów zapoznających ich z badaniami prowadzonymi w IBD PAN. Uzupełnieniem programu była wizyta w Teatrze Narodowym.

➤ **Warsztaty badawcze w Centrum Nowych Technologii UW**

Warsztaty odbyły się w dniach 5-10 czerwca 2016 z udziałem 20 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało dwoje tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Warsztaty miały charakter interdyscyplinarny – zaproszono na nie chemików i biologów. Uczestnicy pracowali w 6 laboratoriach Centrum pod opieką naukowców. Ich praca stanowiła realny wkład w badania prowadzone na co dzień w CeNT UW. Ponadto uczestnicy wysłuchali 4 wykładów zapoznających ich z badaniami prowadzonymi w Centrum. Uzupełnieniem programu była wizyta w Teatrze Dramatycznym.

➤ **Warsztaty przyrodnicze dla uczniów szkół podstawowych i klas I-II gimnazjum**

Warsztaty odbyły się w dniach 20-26 listopada 2016 z udziałem 21 uczestników Programu. Opiekę nad nimi oraz prowadzenie zajęć powierzono absolwentom Programu Funduszu. Warsztaty służyły zapoznaniu najmłodszych uczestników Programu z podstawami pracy badawczej. Podczas zajęć odtwarzany został pełny cykl pracy eksperymentalnej od wprowadzenia teoretycznego, przez przygotowanie i przeprowadzenie eksperymentu, do opracowania wyników i przygotowania prezentacji multimedialnej. Uczestnicy pracowali w niewielkich grupach nad zagadnieniami z dziedziny: biologii, chemii, fizyki, informatyki. Warsztaty zakończyła sesja podsumowująca, podczas której uczestnicy poszczególnych zajęć prezentowali wyniki swojej pracy. Ponadto podczas warsztatów, uczestnicy wysłuchali wykładów, a także mieli możliwość przedstawienia (w formie odczytu) rezultatów własnej pracy. W programie warsztatów znalazła się również wizyta w Filharmonii Narodowej oraz w Centrum Nauki Kopernik.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Chemii Organicznej PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 27 listopada – 2 grudnia 2016. Wzięło w nich udział 15 uczniów pod opieką tutorki, absolwentki Funduszu. Uczniowie pracowali w 11 zespołach badawczych biorąc aktywny udział w pracach każdego z nich. Dzięki temu mieli możliwość doskonalenia swoich umiejętności laboratoryjnych oraz pracy z wysoko wyspecjalizowanym sprzętem. Oprócz tego w programie warsztatów znalazły się wykłady prezentujące najnowsze osiągnięcia w chemii fizycznej oraz przegląd badań prowadzonych w IChO PAN, a uzupełnieniem programu była wizyta uczestników w Teatrze Wielkim na spektaklu baletowym.

➤ **Warsztaty badawcze w Instytucie Chemii Fizycznej PAN w Warszawie**

Warsztaty odbyły się w dniach 27 listopada – 2 grudnia 2016. Wzięło w nich udział 19 uczniów pod opieką 2 tutorów, absolwentów Programu Funduszu. Uczniowie pracowali w 8 zespołach badawczych biorąc aktywny udział w pracach każdego z nich. Dzięki temu mieli możliwość doskonalenia swoich umiejętności laboratoryjnych oraz pracy z wysoko wyspecjalizowanym sprzętem. Oprócz tego w programie warsztatów znalazły się wykłady prezentujące najnowsze osiągnięcia w chemii fizycznej oraz przegląd badań prowadzonych w IChF PAN, a uzupełnieniem programu była wizyta uczestników w Teatrze Wielkim na spektaklu baletowym.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego**

Warsztaty odbyły się w dniach 1-4 grudnia 2016 z udziałem 31 uczestników Programu, zakwalifikowanych na podstawie rozwiązań zadań kwalifikacyjnych. Opiekę nad uczestnikami sprawowało 2 tutorów. Tematem warsztatów była „Analiza niestandardowa”. Zajęcia prowadzone były w formie wykładów i ćwiczeń w grupach o różnym stopniu zaawansowania. Uzupełnieniem programu był koncert symfoniczny w Narodowym Forum Muzyki.

➤ **Warsztaty matematyczne w Instytucie Matematycznym PAN dla kl. III gimnazjów**

Warsztaty odbyły się w dniach 16-18 grudnia 2016 z udziałem 21 uczniów. Opiekę nad nimi sprawowało dwoje tutorów – absolwentów Programu Funduszu. Warsztaty były poświęcone zagadnieniu geometrii prostych i krzywych. Zajęcia były prowadzone w formie wykładów i ćwiczeń przez pracowników Instytutu Matematycznego PAN oraz Instytutu Matematyki UW. Uzupełnieniem programu naukowego było zwiedzanie wystawy czasowej w Muzeum Narodowym.

Seminaria i Spotkania humanistyczne

Seminaria humanistyczne służą zapoznaniu uczestników Programu z najnowszymi osiągnięciami w zakresie historii, historii sztuki, językoznawstwa, teorii literatury czy kulturoznawstwa. Zajęcia w formie wykładów i konwersatoriów, są prowadzone przez wybitnych przedstawicieli polskiej humanistyki. Uzupełnieniem programu seminariów są wizyty w muzeach, teatrach, pokazy filmów i spektakli oraz dyskusje w gronie uczestników.

➤ **Seminaria Humanistyczne w Warszawie**

Seminaria odbyły się w dniach 11-13 marca 2016 z udziałem 31 uczniów, opiekę nad nimi sprawowało troje tutorów – absolwentów programu Funduszu. Uczestnicy seminariów mieli okazję wysłuchać 5 wykładów, z także zwiedzić z kuratorami wystawy w Domu Spotkań z Historią, Narodowej Galerii Sztuki Zachęta oraz Muzeum Narodowym. Uzupełnieniem programu spotkań były dwa spektakle teatralne: „Dożywocie” Aleksandra Fredry w Teatrze Polskim oraz „Dziady” w reżyserii Eimuntasa Nekrošiusa w Teatrze Narodowym.

➤ **Seminarium Filmowe prof. Krzysztofa Zanussiego**

Seminarium odbyło się w dniach 25-26 czerwca 2016 w Warszawie oraz w Laskach k. Warszawy w domu państwa Elżbiety i Krzysztofa Zanussich. Z ramach seminariów uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z twórczością filmową prof. Krzysztofa Zanussiego oraz dyskusji z autorem po projekcjach. Ponadto uczestnicy zwiedzili Zakład dla Niewidomych w Laskach i złożyli wizytę na miejscowym cmentarzu, na którym pochowanych jest wiele znaczących postaci polskiej literatury. W programie spotkań znalazła się także wizyta w Teatrze Rozmaitości oraz zwiedzanie wystaw czasowych w Muzeum Narodowym, Muzeum Literatury i Narodowej Galerii Sztuki „Zachęta”.

➤ **Spotkania Humanistyczne w Krakowie i Zakopanem**

Spotkania odbyły się w dniach 3-11 grudnia 2016, wzięło w nich udział 27 uczestników Programu Funduszu. Opiekowało się nimi 2 dawnych stypendystów. Zajęcia prowadzili pracownicy kilku wydziałów humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Temat wiodący zajęć brzmiał „Groby, cmentarze, nekropolie ...”. Spotkania rozpoczęły się w Zakopanem (3-6.12), gdzie uczestnicy mogli zapoznać się miejscami najważniejszymi dla polskiej kultury (Willa Koliba, Willa Atma, Muzeum Harenda, Willa pod Jedłami, Galeria Władysława Hasiora) oraz twórczością Teatru Witkacego (uczestnicy obejrzeli 3 spektakle tego teatru). Ponadto odbyło się seminarium poświęcone cmentarzom w twórczości Stanisława Wyspiańskiego oraz życiu i twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza, pokaz filmów dokumentalnych Konrada Szofajskiego połączony ze spotkaniem z reżyserem, a także dyskusje w gronie uczestników, poświęcone w znacznej części omówieniu spektakli. Od 6 do 11.12 Spotkania odbywały się w Krakowie. Tradycyjnie znaczna część zajęć była poświęcona teatrowi. Uczestnicy Spotkań obejrzeli w Narodowym Starym Teatrze spektakle „Hamlet” oraz „Podopieczni”, a także tryptyk. W programie znalazło się też zwiedzanie z historykiem sztuki katedry na Wawelu, kościoła na Skałce oraz Nowej Huty, a także wizyta w CRICOTECE i pokaz spektaklu Tadeusza Kantora.

Wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe

Wielodyscyplinarne obozy naukowe są najstarszym elementem Programu. Ich podstawową ideą jest umożliwienie młodym ludziom, nie tylko doskonalenia umiejętności i pogłębiania wiedzy w interesujących ich dziedzinach, ale także wzbudzenie szerszych zainteresowań nauką, sztuką i życiem społecznym. Staramy się podczas obozów stworzyć uczestnikom warunki do integracji (w tym z uczestnikami o uzdolnieniach artystycznych) i rozwoju umiejętności społecznych.

W przypadku obozów wakacyjnych znaczącą rolę odgrywają też zajęcia poświęcone zapoznaniu uczestników z historią i walorami miejsca, w którym odbywają się zajęcia.

➤ **Wielodyscyplinarny obóz naukowy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i kl. 3 gimnazjów**

Obóz został przeprowadzony w dniach 28 kwietnia – 8 maja 2016. Wzięło w nim udział 86 uczniów 1-2 kl. liceum oraz 3 kl. gimnazjum. Obóz ma służyć nie tylko poszerzaniu specjalistycznej wiedzy uczniów, ale także wspieraniu ich rozwoju ogólnego, umiejętności współpracy w grupie, komunikacji i samooceny. W związku z tym w programie obozu znalazły się specjalistyczne warsztaty z różnych dziedzin (do wyboru). Każdego dnia uczestnicy mieli też do wyboru 3 wykłady (jeden z nauk przyrodniczych, jeden z matematycznych, jeden z nauk humanistycznych). Wykłady prowadzili wybitni specjaliści z poszczególnych dziedzin (w tym laureaci nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej). Wieczorem odbywały się spotkania z wybitnymi naukowcami i ludźmi kultury. Po spotkaniach uczestnicy mieli jeszcze możliwość prezentowania wyników własnej pracy w formie 10-minutowych odczytów. Ważnym elementem obozu były też obowiązkowe codzienne zajęcia rekreacyjne prowadzone przez studentów i absolwentów AWF w Warszawie. Do dyspozycji uczestników przygotowano 2 pracownie komputerowe oraz bibliotekę zawierającą interesujące książki i czasopisma z różnych dziedzin.

➤ **Wielodyscyplinarny obóz ogólnorozwojowy dla uczniów kl. 1-2 gimnazjów i szkół podstawowych**

Obóz został przeprowadzony w dniach 30 kwietnia – 7 maja 2016. Wzięło w nim udział 45 uczniów ze szkół podstawowych oraz 1-2 kl. gimnazjów. Obóz ma służyć nie tylko poszerzaniu specjalistycznej wiedzy uczniów, ale także wspieraniu ich rozwoju ogólnego, umiejętności współpracy w grupie, komunikacji i samooceny. W związku z tym w programie obozu znalazły się specjalistyczne warsztaty z różnych dziedzin (do wyboru), wykłady z różnych dziedzin wiedzy (do wyboru), prowadzone przez znakomitych naukowców i popularyzatorów, oraz warsztaty ogólnorozwojowe – filmowe, plastyczne, teatralne. Znaczącą część zajęć warsztatowych i wykładów prowadzili absolwenci Programu Funduszu, którzy także sprawowali opiekę nad uczestnikami jako tutorzy.

➤ **Wakacyjny obóz historyczno – matematyczno – przyrodniczy w Pasterce**

Obóz odbył się w dniach 17-31 lipca 2016 w Pasterce w Górach Stołowych. Wzięło w nim udział 15 uczniów oraz 3 tutorów, prowadzących zajęcia. Podczas obozu uczniowie pracowali w trzech 5-osobowych grupach nad zagadnieniami z dziedziny biologii molekularnej, nauk pomocniczych historii oraz teorii liczb. Oprócz zajęć warsztatowych uczestnicy mogli też korzystać z konsultacji z tutorami, a także przygotowywali i wygłaszali wystąpienia poświęcone prowadzonym przez siebie badaniom. Obóz wzbogacały piesze wycieczki przyrodniczo historyczne do najciekawszych miejsc Parku Narodowego Gór Stołowych oraz Kotliny Kłodzkiej. Należy podkreślić, że taka organizacja zajęć (wypracowana na podstawie wieloletnich doświadczeń) bardzo sprzyja indywidualnej opiece i nawiązaniu bliskich kontaktów z prowadzącymi, a także rozwija umiejętność współpracy w grupie i zdolności interpersonalne uczestników.

➤ **Wakacyjne Spotkania Wielodyscyplinarne *Rzeczpospolita mniej znana***

W każde wakacje Fundusz organizuje Spotkania uczestników Programu – pod nazwą *Rzeczpospolita mniej znana*. Spotkania mają służyć przede wszystkim stworzeniu warunków do pracy i rozwoju zainteresowań, co roku odbywają się w innym ciekawym miejscu. Tegoroczne Spotkania odbyły się w dniach 30 lipca – 13 sierpnia 2016 w Iwoniczu – Zdroju. Wzięło w nich udział 53 uczniów (1 osoba zdalnie), w tym 20 plastyków, 28 uczniów o uzdolnieniach poznawczych i 4 muzyków. W programie oprócz zajęć warsztatowych dla plastyków – warsztaty dotyczące litografii i projektowania graficznego oraz animacji komputerowej, a także warsztaty z kaligrafii – znalazły się również specjalistyczne warsztaty matematyczne, historyczne, literaturoznawcze oraz zajęcia ogólnorozwojowe: fotograficzne, filmowe, filozoficzne i teatralne. Zajęcia warsztatowe prowadzone były przez absolwentów Programu Funduszu. Program uzupełniły wycieczki historyczno-krajoznawcze szlakiem drewnianej architektury sakralnej Podkarpacia. Ponadto uczestnicy Spotkań o uzdolnieniach muzycznych mieli okazję wystąpić podczas publicznego koncertu w Kościele p.w. św. Idziego w Iwoniczu – Zdroju. Program uzupełniły 3 wycieczki historyczno-krajoznawcze.

➤ **Szkoła letnia – *Collegium Invisibile***

Collegium Invisibile i Fundusz organizują wspólnie wakacyjne warsztaty dla młodych pasjonatów nauki pod nazwą *Szkoła Letnia*. Obóz odbył się w dniach 16-25 września w ośrodku szkoleniowo-konferencyjnym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza Ciężeniu k. Poznania. Uczestniczyło w nim 11 uczniów – stypendystów Programu z klas maturalnych. Podczas obozu uczestnicy pracowali indywidualnie pod opieką tutorów – studentów *Collegium Invisibile* nad wybranymi zagadnieniami z dziedziny humanistyki i nauk przyrodniczych. Celem obozu było przygotowanie uczestników do czynnego udziału w życiu akademickim już od momentu podjęcia studiów, dzięki praktycznemu zapoznaniu z warsztatem pracy naukowej oraz przygotowaniem prezentacji publicznych. Zajęcia warsztatowe zostały wzbogacone o wystąpienia zaproszonych gości.

Staż badawcze

W trakcie warsztatów nawiązywane są kontakty, których owocem jest współpraca niektórych uczestników z placówkami badawczymi w formie staży badawczych. Staże są dla uczestników Programu szansą na prowadzenie samodzielnych badań, pod opieką naukową pracownika instytucji badawczej. Staż może się odbywać jako kontynuacja pracy nad tematem z warsztatów lub włączenie się do pracy badawczej placówki nad innym tematem, czy podjęcie samodzielnie postawionego tematu badawczego pod opieką poznanych podczas warsztatów pracowników nauki. Staże trwają od 2 do 4 tygodni, głównie w czasie wakacji od czerwca do września. Zdobyte doświadczenia umożliwiają pełne włączenie się ich uczestników do pracy badawczej na uczelniach czy w instytutach PAN już w czasie studiów. Często efektem stażu jest zgłoszenie do Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej, a także publikacje w czasopismach popularnonaukowych i stricte naukowych. Staże badawcze mogą się odbywać jako kontynuacja pracy nad tematem z warsztatów lub podjęcie samodzielnie tematu badawczego pod opieką pracowników naukowych. Staże trwają

od 2 do 4 tygodni. W 2016 roku przeprowadzono 58 indywidualnych staży w 28 placówkach badawczych:

1. Obserwatorium Astronomiczne UW, 6 staży
2. Laboratorium Gospodarki Cyfrowej UW (DELab), 1 staż
3. Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych UW, 1 staż
4. Centrum Nowych Technologii UW, 9 staży
5. Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, 2 staże
6. Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, 2 staże
7. Instytut Badań Literackich PAN, 1 staż
8. Instytut Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN, 2 staże
9. Instytut Chemii Fizycznej PAN, 1 staż
10. Instytut Chemii Organicznej PAN, 2 staże
11. Instytut Fizyki Molekularnej PAN, 10 staży
12. Instytut Fizyki PAN, 1 staż
13. Instytut Matematyczny PAN, 2 staże
14. Instytut Mikrobiologii Zakład Genetyki Bakterii Wydział Biologii UW, 1 staż
15. Zakład Biologii Molekularnej Wydział Biologii UW, 1 staż
16. Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej, 1 staż
17. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, 1 staż
18. Instytut Teatralny im. Raszewskiego, 1 staż
19. Muzeum Narodowe w Krakowie, 1 staż
20. Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP, 1 staż
21. Tygodnik Polityka, 1 staż
22. Wydział Chemiczny Politechniki Warszawskiej, 1 staż
23. Wydział Chemii UW, 2 staże
24. Wydział Fizyki UW, 2 staże
25. Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, 1 staż
26. Wydział Geologii UW, 2 staże
27. Zakład Nanobiotechnologii Wydział Nauk o Zwierzętach SGGW, 1 staż
28. Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma, 1 staż

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach muzycznych

Koncerty

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci organizuje koncerty z udziałem uczestników Programu – uczniów szkół muzycznych z całego kraju. Publiczne występy służą nie tylko promocji młodych talentów, ale przede wszystkim są niezbędne w kształceniu muzyków i w zdobywaniu przez nich sprawności estradowej. Są istotą i celem aktywności każdego muzyka, stanowią także sprawdzian przed udziałem w konkursach. Koncerty organizowane są przy niewielkich nakładach finansowych ze strony Funduszu dzięki zrozumieniu i życzliwości dysponentów sal koncertowych, akompaniatorów oraz właścicieli i pracowników drukarni.

Na wszystkie koncerty Funduszu, poza odbywającymi się w Zamku Królewskim w Warszawie oraz w Łazienkach Królewskich, wstęp jest wolny. Zamek i Łazienki sprzedają bilety wstępu, z czego dochód przeznaczają na pokrycie własnych kosztów.

W 2016 Fundusz zorganizował 18 koncertów w Zamku Królewskim, Mazowieckim Instytucie Kultury i Łazienkach Królewskich. Oprócz tego nasi młodzi muzycy zagrali m. in. podczas: uroczystości wręczenia nagród Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w Zamku Królewskim, Międzynarodowej Konferencji Fizyki Półprzewodników w Jaszowcu, Inauguracji Roku na Wydziale Polonistyki UW, uroczystości zakończenia Olimpiady Biologicznej. W trakcie Warsztatów Muzycznych Funduszu w Lusławicach odbyły się dwa koncerty: absolwentów oraz muzyki kameralnej. Podczas pleneru w Iwoniczu-Zdroju odbył się koncert w wykonaniu uczestników Spotkań w Kościele pw. Św. Iwona.

Warsztaty muzyczne

Warsztaty muzyczne są jedną z najstarszych form pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach artystycznych. Pozwalają one uzdolnionym muzykom odbywać indywidualne lekcje pod okiem znakomitych pedagogów, pracowników akademii muzycznych. Warsztaty odbyły się w dniach 23 stycznia – 6 lutego 2016 w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Wzięło w nich udział 50 uczniów, w tym 40 o uzdolnieniach muzycznych, 6 o uzdolnieniach humanistycznych oraz 4 o uzdolnieniach plastycznych. Warsztaty poświęcone były przede wszystkim muzyce kameralnej. Uczniowie pracowali w kilkunastu zespołach nad programem zaproponowanym przez pedagogów. W programie przewidziano także konsultacje indywidualne, prowadzone przez wybitnych instrumentalistów – absolwentów programu Funduszu oraz profesorów wyższych uczelni muzycznych (Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, Akademii Muzycznej w Katowicach, Akademii Muzycznej w Gdańsku). Ważnym elementem programu warsztatów była szeroka gama zajęć ogólnorozwojowych: warsztaty filozoficzne, plastyczne, taneczne, wykłady z historii i teorii muzyki oraz historii i historii sztuki, a także wycieczki do najciekawszych historycznie i krajobrazowo miejsc na terenie wschodniej Małopolski. Uczestnicy mogli też zobaczyć spektakle: „Metafizyka dwugłowego cielęcia” w reż. Andrzeja Dziuka w Teatrze Witkacego w Zakopanem oraz „Król Lear” w reż. Jana Klaty w Narodowym Starym Teatrze w Krakowie. Integralną częścią warsztatów był projekt pod nazwą Akademia Lusławicka – seria wykładów, seminariów i spotkań poświęconych reformacji, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji socyniańskiej związanej z Lusławicami.

Podczas warsztatów odbyły się dwa otwarte koncerty. Na inaugurację, 24 stycznia – koncert absolwentów Programu, podczas którego wystąpili muzycy, którzy zdobyli już renomę na polskich i światowych estradach, a którzy w młodości uczestniczyli w warsztatach muzycznych Funduszu. Drugi koncert – podsumowujący warsztaty, pozwolił zaprezentować utwory kameralne w wykonaniu najlepszych spośród zespołów pracujących na warsztatach. Obu koncertom towarzyszyły wystawy prac plastycznych uczestników warsztatów. Należy podkreślić wysoką frekwencję podczas obu koncertów – ok. 400 os. podczas koncertu absolwentów, ok. 500 podczas koncertu finałowego.

Formy pomocy uczestnikom Programu o uzdolnieniach plastycznych

Wystawy prac uczestników programu, konsultacje plastyczne

Przygotowano wystawę malarstwa i rysunku uczestników programu Funduszu. Wystawa była prezentowana w Galerii Abakus w Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej w dniach 18 lutego - 13 marca 2016. Prezentowano na niej malarstwo i rysunek 24 uczniów z całej Polski. Wystawa spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem licznych widzów. Wystawę poprzedziły konsultacje, które odbyły się w dniach 13-14 stycznia z udziałem profesorów i studentów Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (dawnych uczestników programu) oraz Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, podczas których dokonano wstępnej selekcji prac. Dla starszych uczestników programu (powyżej 16 roku życia) konsultacje wzbogacone były o warsztaty *W poszukiwaniu linii*. Następnego dnia uczestnicy mieli możliwość zwiedzania Galerii Sztuki Średniowiecznej Muzeum Narodowego z historykiem sztuki oraz wystawy w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta.

Odbyły się również dwie wystawy poplenerowe uczestników Wakacyjnych Spotkań Wielodyscyplinarnych w Iwoniczu-Zdroju: wystawa w Pałacu Prezydenckim w terminie 15.09-1.10 oraz w Galerii Pałacu Kazimierzowskiego UW w dniach 3-14.10.

Plener malarski

Zajęcia malarstwa i rysunku są częścią odbywających się co roku *Wakacyjnych Spotkań Wielodyscyplinarnych Rzeczpospolita mniej znana*. Warsztaty plastyczne prowadzone są przez pedagogów z wyższych uczelni. Plastycy mają możliwość pracy w plenerze (materiałów dostarcza Fundusz), a także skorzystania z konsultacji plastycznych oraz udziału w specjalistycznych wykładach i zajęciach ogólnorozwojowych. Tegoroczny plener malarski odbył się w Iwoniczu-Zdroju w dniach 30 lipca - 13 sierpnia 2016. Uczestniczyło w nich 20 artystów. Tematem wiodącym zajęć plastycznych w tym roku będzie *Kontekst*. Stałą opiekę nad artystami sprawowali: prof. Marian Stępek z Wydziału Sztuk Pięknych UMK, dr Daria Rzepiela, dr Tomasz Wełna oraz dawni stypendyści Funduszu: Karolina Suchan-Okulska, Rafał Tomczak i Agnieszka Zagrzeba. Podsumowaniem pleneru była wystawa malarstwa i rysunku uczestników warsztatów plastycznych, która została zaprezentowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Iwoniczu-Zdroju. Otwarcie wystawy towarzyszył krótki koncert oraz pokaz animacji przygotowanych przez uczestników Spotkań.

Pozostałe przedsięwzięcia Funduszu

Spotkanie inaugurujące Program pomocy wybitnie zdolnym

Spotkanie odbyło się w dniu 29 października 2016 roku w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie oraz w Starej Bibliotece UW. W spotkaniu wzięli udział stypendyści Funduszu przyjęci

do Programu po raz pierwszy (tylko osoby powyżej 16 roku życia). Podczas uroczystości w Zamku Królewskim zebranych stypendystom oraz współpracownikom i członkom Funduszu zaprezentowano najciekawsze projekty naukowe i społeczne zrealizowane w minionym roku szkolnym przez stypendystów Funduszu. Częścią uroczystości był również krótki koncert. Odczytano także listy skierowane do uczestników przez Małżonkę Prezydenta RP oraz wiceministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Następnie stypendyści mogli wysłuchać jednego z 3 wykładów (z nauk matematycznych, przyrodniczych i humanistycznych) wygłoszonych przez profesorów UW – dawnych stypendystów Funduszu.

Stypendia celowe oraz dofinansowanie udziału w kursach i konkursach

Fundusz przyznaje kilka razy w roku stypendia celowe, które służą udzielaniu indywidualnej pomocy uczniom realizującym różnorodne przedsięwzięcia zapewniające rozwój intelektualny i artystyczny. Jest to niezwykle ważna forma pomocy uczestnikom programu, pozwala ona z jednej strony dotrzeć z pomocą finansową do osób najbardziej potrzebujących – o tę formę wsparcia ubiegają się najczęściej osoby z rodzin o niskich dochodach – z drugiej zaś, daje pewność, że pomoc ta zostanie przeznaczona na inwestycje wspierające rozwój młodego człowieka. Stypendia pozwalają uczestnikom Programu o zdolnościach muzycznych na zakup instrumentów i akcesoriów muzycznych, a uczestnikom o uzdolnieniach poznawczych dają możliwość udziału w konferencjach naukowych w kraju i zagranicą oraz pozwalają na zakup pomocy naukowych.

Zarząd Funduszu w oparciu o rekomendacje Komisji ds. pomocy, rozpatrywał wnioski uczestników programu o celową pomoc finansową przeznaczoną na przedsięwzięcia służące rozwojowi uzdolnień. Kryterium akceptowania wniosków było przede wszystkim znaczenie merytoryczne dofinansowania, ale także sytuacja materialna i życiowa wnioskującego. Przyznano 70 stypendiów celowych w wysokości od 500 do 3.500 zł, w łącznej kwocie 130.000,00 zł. Środki zostały przeznaczone przez wnioskujących m.in. na: dofinansowanie zakupu instrumentów oraz udziału w kursach mistrzowskich – dla uczestników o uzdolnieniach muzycznych, dofinansowanie udziału w konferencjach, sesjach naukowych i międzynarodowych spotkaniach młodzieży uzdolnionej, a także zakup sprzętu badawczego – dla uczestników o uzdolnieniach poznawczych oraz zakup materiałów plastycznych dla uczestników o uzdolnieniach plastycznych.

Udział w kursach i konkursach muzycznych jest niezwykle ważny dla młodych, zwłaszcza wybitnie uzdolnionych muzyków. Pozwala on skorzystać z doświadczeń znakomitych pedagogów i solistów o międzynarodowej renomie, a także porównać rezultaty i metody własnej pracy z osiągnięciami rówieśników na całym świecie. Fundusz sfinansował udział 38 uczestników Programu w kursach mistrzowskich w kraju i za granicą oraz w konkursach krajowych i zagranicznych.

Polska Edycja Konkursu Prac Młodych Naukowców UE

Finały Polskiej Edycji Konkursu Prac Młodych Naukowców UE – European Union Contest for Young Scientist (EUCYS).

Konkurs jest interdyscyplinarną rywalizacją najlepszych polskich projektów uczniowskich, a Polska bierze w nim udział po raz dwudziesty. Do edycji Konkursu w 2016 roku zgłoszono 82 prace z wielu dziedzin, m.in. biologii, chemii, fizyki, informatyki, matematyki, techniki oraz nauk społecznych. Niektóre badania prowadzono w 2- lub 3-osobowych zespołach zatem Konkurs zgromadził 90 młodych naukowców z całej Polski (wśród autorów było 38 dziewcząt i 58 chłopców). Najmłodsza autorka była w roku szkolnym 2015/2016 uczennicą 3. klasy gimnazjum, najstarsze osoby były studentami 1. roku studiów.

Prace były zgłaszane do Konkursu do 30 listopada 2015. Po weryfikacji formalnej i wstępnej ocenie, 79 prac, tzn. wszystkie, które spełniły kryteria formalne, zostało skierowanych do recenzji specjalistycznych. Wszystkie prace zostały ocenione przez przynajmniej jedną osobę spoza grona Jury (zebrano 140 recenzji, co daje 1,77 średniej recenzji na pracę).

Jury po ocenie wszystkich zgłoszonych prac wyłoniło dwadzieścia najlepszych, prezentowanych osobiście przez autorów podczas dwudniowej sesji plakatowej. Sesja plakatowa stanowiąca Finały Polskiej Edycji Konkursu, odbyła się w dniach 8-10 kwietnia 2016 w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Każdy z jurorów rozmawiał z każdym z autorów prac. Następnie jury zdecydowało o przyznaniu trzech równorzędnych pierwszych nagród w wysokości 6.000 zł za projekt, będących jednocześnie nominacją do reprezentowania Polski podczas Finałów Międzynarodowych EUCYS we wrześniu w Brukseli. Nagrody otrzymali:

- Jadwiga Czyżewska (Warszawa), *Kolorowanie płaszczyzny, prostych i okręgów*
- Igor Kaczmarczyk (Osiniak-Piotrowo), *Amber Drug. Badanie wpływu ekstraktów z żywic kopalnych i subfosylnych oraz kwasu 1,4-butanodiowego na wybrane mikroorganizmy*
- Maciej Mańka (Chorzów), *Urządzenie do produkcji płuca-na-chipie*

Ponadto, Jury nagrodziło sześć innych wyróżniających się prac badawczych.

Trzy równorzędne 2. nagrody w wysokości 4.000 zł zdobyli:

- Anna Lewandowska (Warszawa), *Wpływ wybranych herbat, wód mineralnych, napojów izotonicznych i energetyzujących, soków, słodzików oraz jonów strontu i selenu na powstawanie i przebieg egzogenicznej erozji szkliva*
- Damian Pikor (Warszawa), *Wpływ pH gleby na infekowanie aparatów szparkowych igieł sosny przez grzyba *Lophodermium Seditiosum**
- Tomasz Przybyłowski (Florianowo), *O budowaniu na trójkącie*

Trzy równorzędne 3. nagrody w wysokości 2.000 zł zdobyli:

- Bartłomiej Bekier (Łódź), *Synteza i badanie własności termo- i pH-czułych żeli polimerowych zawierających grupy fluoroforowe*
- Jakub Morawski (Bielsko-Biała), *Wyznaczanie rozłożenia przestrzennego obłoków wodoru w Drodze Mlecznej na podstawie obserwacji radiowych*
- Krzysztof Zamarski (Kraków), *Ciągi komplementarne*

Nagrody dla wszystkich laureatów zostały ufundowane przez Fundację PZU.

Zmaganiom konkursowym towarzyszyły warsztaty dla opiekunów, koncert w planetarium Niebo Kopernika oraz możliwość zwiedzania CNK. Podczas otwartej sesji plakatowej goście CNK mieli okazję zapoznać się z pracami finalistów i porozmawiać z autorami.

Wszyscy zdobywcy I nagród zostali reprezentantami Polski w finałach europejskich EUCYS w Brukseli.

Szkoleniowo – integracyjne spotkanie tutorów

Spotkanie odbyło się w dniach 2-4 września 2016 w Konstancinie k. Warszawy. Celem spotkania była integracja i wymiana doświadczeń między wolontariuszami – dawnymi uczestnikami programu, zaangażowanymi w prowadzenie zajęć, opiekę nad uczestnikami oraz kwalifikację do programu Funduszu. Znaczną część spotkania poświęcono na omówienie problemów związanych z bezpośrednią opieką nad uczestnikami zajęć oraz ze wsparciem działań naukowych (prowadzenie warsztatów, konsultacja odczytów). Omawiano też potrzebę i możliwości wspierania nauczycieli w pracy z uczniami pragnącymi rozwijać swoje zainteresowania i uzdolnienia.

Wyjazdy zagraniczne uczestników Programu Funduszu

Udział w zajęciach poza granicami Polski dał młodym ludziom szansę poznania rówieśników o podobnych zainteresowaniach w Europie i Stanach Zjednoczonych, a także zaprezentowania wyników własnej pracy na forum międzynarodowym. W 2016 roku Fundusz sfinansował:

1. udział jednego uczestnika Programu w międzynarodowych warsztatach badawczych w **Massachusetts Institute of Technology**, jednej z najlepszych uczelni technicznych na świecie. W ramach warsztatów uczestnicy, najzdolniejsi uczniowie szkół średnich ze Stanów Zjednoczony i Europy realizowali pod okiem naukowców projekty badawcze na jeden z tematów (wybrany przed rozpoczęciem warsztatów). Udział w tego rodzaju warsztatach stanowi niepowtarzalną szansę pracy w jednych z najlepiej wyposażonych laboratoriów świata pod okiem znakomitych naukowców. Także możliwość pracy w międzynarodowym zespole badawczym stanowi znakomite przygotowanie do przyszłej kariery naukowej,
2. udział dwóch uczestników Programu w międzynarodowym spotkaniu młodzieży o zainteresowaniach naukowych w Londynie. **London International Youth Science Forum (LIYSF)** to jedno z najbardziej prestiżowych spotkań wybitnie uzdolnionych młodych naukowców na świecie. W programie Forum znalazły się wykłady, seminaria oraz zajęcia integracyjne. Udział w spotkaniu był dla polskich uczniów wyróżnieniem (zapraszani są tylko uczniowie legitymujący się najpoważniejszymi osiągnięciami naukowymi) oraz szansą na zapoznanie się z najnowszymi osiągnięciami nauki i nawiązanie cennych naukowych kontaktów,
3. udział dwóch uczestników Programu o zainteresowaniach matematyczno-fizycznych w obozie badawczym **European Space Camp w Norweskiej Bazie Raketowej w Andoya** na Lofotach (za kręgiem polarnym). Obóz ma charakter międzynarodowy i organizowany jest w bazie raketowej położonej za kręgiem polarnym. Kilkuosobowe grupy uczestników

- z różnych krajów wspólnie przygotowują projekt badawczy, którego zwieńczeniem jest wystrzelenie na orbitę niewielkiej rakiety-sondy, skonstruowanej przez uczestników,
4. udział jednego uczestnika Programu w obozie **XLAB International Science Camp** na Uniwersytecie w Getyndze. Podczas obozu prowadzone są zajęcia laboratoryjne pod opieką wybitnych niemieckich naukowców, a uczestnicy mają szansę realizowania w międzynarodowym zespole samodzielnego projektu badawczego. Pozwala to nie tylko na zapoznanie się z najnowocześniejszym warsztatem pracy chemika czy fizyka, ale również uczy współpracy w grupie, niezwykle cennej w świecie współczesnej nauki.

Przygotowanie i prowadzenie kursów internetowych dla uczestników Programu na platformie e-learningowej

W roku 2016 kontynuowane były działania e-learningowe mające na celu indywidualne wsparcie uczestników Programu. Oprócz funkcjonującej od 2013 roku platformy zbudowanej w ogólnodostępnym środowisku moodle, wykorzystywano do tego celu platformę zbudowaną i rozwijaną specjalnie do kontaktu z uczestnikami Programu (przez studentów informatyki – absolwentów Funduszu). Aby umożliwić uczestnikom Programu kontakt z wybranym specjalistą z interesującej ich dziedziny (zarówno zadawanie pytań jak i dłuższą pracę nad wybranym problemem) zbudowana została, dostępna po zalogowaniu strona „Zapytaj tutora”, dzięki której uczniowie mogą obecnie skorzystać ze zdalnej pomocy 18 naukowców i studentów reprezentujących różne dziedziny wiedzy.

Prenumerata czasopism

W celu upowszechnienia osiągnięć nauki i poszerzenia zainteresowań uczestników Programu nauką i sztuką Fundusz zapewnia uczestnikom Programu prenumeratę czasopism naukowych i popularno-naukowych oraz dla uczniów o zainteresowaniach humanistycznych o sztuce i literaturze.

- ***Świat Nauki*** dla uczniów III klas gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych zainteresowanych naukami ścisłymi i przyrodniczymi;
- ***Zeszyty Literackie*** dla uczniów o zainteresowaniach humanistycznych;
- ***Deltę*** dla uczniów zainteresowanych naukami ścisłymi;
- ***Twoją Muzę*** dla wszystkich uczestników programu o uzdolnieniach muzycznych oraz dla części o uzdolnieniach baletowych i plastycznych;
- ***Wiedzę i Życie*** dla uczniów szkół podstawowych oraz I i II klas gimnazjów o uzdolnieniach poznawczych oraz dla części uzdolnionych baletowo i plastycznie;
- ***Mówią Wieki*** dla uczniów zainteresowanych historią;

Program „Pierwszy tutor”

Program „Pierwszy tutor” adresowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W ramach programu prowadzona była stała, indywidualna współpraca wybranych stypendystów Funduszu – 12 uczniów – z tutorami, studentami Collegium Invisible. W ramach tutorialu każdy

z uczestników pracował nad zaproponowanym przez tutora problemem badawczym z dziedziny humanistyki lub nauk medycznych. Współpraca prowadzona była w trybie kontaktów mailowych i osobistych (1-2 spotkania w ciągu roku w zależności od potrzeb). Każdy z podopiecznych zobowiązany był do napisania w ciągu roku co najmniej 3 esejów opisujących problem wskazany przez tutora. Uczestnicy otrzymywali wskazówki bibliograficzne i metodologiczne oraz informacje zwrotne dotyczące swojej pracy. Podsumowaniem programu był obóz, który odbył się w dniach 2-4 września 2016 z udziałem 8 stypendystów i 7 tutorów, podczas którego przedstawiono wyniki pracy w ramach poszczególnych tutoriali.

Promocja Programu Pomocy Wybitnie Zdolnym

Podczas całej realizacji Programu prowadzone były działania promocyjne. Miały one dwójaki charakter. Pierwsza część to materiały skierowane do bezpośrednich odbiorców projektu i ich najbliższego otoczenia (rodzice, szkoła) — informacje na programach zajęć, ulotkach i innych wydawnictwach. Z myślą o zwiększeniu dostępności informacji o programie przygotowany został plakat rekrutacyjny, który w wersji elektronicznej można było pobrać ze strony Funduszu. Papierowa wersja plakatu została rozesłana tradycyjną pocztą do ponad 800 szkół w Polsce., Drugą formą promocji były informacje skierowane do szerokiego grona odbiorców: materiały dostępne w Internecie – na stronie Funduszu, na profilu w portalu Facebook w reklamach w wyszukiwarce Google, plakaty i programy koncertów oraz wystaw, baner reklamowy (roll-up) prezentowany przy okazji udziału w konferencjach i spotkaniach o charakterze publicznym.

Program medyczny „Koalicja dla wcześniaka”

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci jest jednym ze współzałożycieli *Koalicji dla wcześniaka*. Koalicja działa w Polsce od 2012 roku i walczy o sprawy dzieci urodzonych przed czasem. Co 10-te dziecko urodzone w Polsce jest wcześniakiem. Co roku 26 tys. dzieci w Polsce rodzi się przed terminem. Wcześniaki często wchodzą w życie z ciężkim bagażem powikłań, narażone są na długotrwały pobyt w szpitalu i liczne komplikacje zdrowotne. To duża trauma dla ich rodziców na wiele, wiele lat, powód rozpaczy i lęku o życie dziecka.

Koalicję dla wcześniaka tworzy 7 podmiotów: Krajowy Konsultant w dziedzinie Neonatologii, Polskie Towarzystwo Neonatologiczne, Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci, Fundacja WHC (Watch Health Care), Fundacja „Zero-Pięć”, Stowarzyszenie „Parasol dla Życia” oraz Szkoła Matek i Ojców „Razem Łatwiej”. Patronat medialny nad Koalicją objęty już: Polska Agencja Prasowa oraz TVP INFO.

Koalicja dla wcześniaka realizuje postawione sobie cele od 2012 roku. Są to przede wszystkim stworzenie programu kompleksowej opieki zdrowotnej dla wcześniaków w Polsce, ale także edukacja rodziców wcześniaków w zakresie opieki, stymulacji ich rozwoju, rehabilitacji, zapobiegania zakażeniom i modelu prawidłowego żywienia oraz edukacja przyszłych rodziców w zakresie zapobiegania porodom przedwczesnym. W 2016 roku ponownie udało się pozyskać dotację z firmy AbbVie wysokości 60 tys. zł. Dzięki temu został wydany kolejny numer gazety dla rodziców wcześniaków „Mam(y) wcześniaka” oraz zorganizowano jubileuszową – piątą edycję *Pikniku*

Wcześnieika w Szpitalu na Karowej (Klinice Neonatologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego). Po raz kolejny dofinansowano także polskie obchody Światowego Dnia Wcześnieika zorganizowana we współpracy z Polskim Towarzystwem Neonatologicznym i przy wsparciu naszych partnerów.

Sprawozdanie finansowe

Dochody i wydatki Funduszu w 2016

DOCHODY

		dochody
	Dochody ogółem	2 420 025,41
	w tym:	
1	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	580 435,00
2	Ministerstwo Edukacji Narodowej	167 622,00
3	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	37 000,00
3	Fundacja PZU	1 000 000,00
4	Fundacja AMGEN	171 129,86
5	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacyjnego	70 185,63
6	Wpływy od różnych instytucji	122 775,86
7	1% opp	127 299,39
8	Darowizny osób indywidualnych, darowizny rzeczowe, odsetki bankowe	143 577,67

WYDATKI

	Ogółem koszty realizacji programu w roku 2016 wyniosły w tym między innymi:	2 327 642,32
I	Program pomocy wybitnie uzdolnionym	
1	Specjalistyczne warsztaty badawcze	440 332,82
2	Wielodyscyplinarne obozy naukowe i ogólnorozwojowe	563 112,24
3	Staż naukowe	96 530,76
4	Koncerty, Warsztaty muzyczne	205 214,87
5	Wystawy plastyczne	31 344,86
6	Kwalifikacje do programu oraz Wielodyscyplinarne spotkania stypendystów otrzymujących nominacje	79 658,43
7	Stypendia celowe, dofinansowanie udziału w kursach i konkursach	183 298,84
8	Polska Edycja Konkursu Prac Młodych Naukowców UE	93 652,47
9	Spotkanie tutorów	14 063,46
10	Wyjazdy zagraniczne	89 130,19
11	Platforma	10 573,44

12	Prenumerata czasopism popularno – naukowych i kulturalnych	36 499,50
13	Inne świadczenia na rzecz uczestników programu, „Pierwszy Tutor” i inne	9 528,79
14	Opracowanie programu, ewaluacja i promocja	8 403,20
15	Promocja programu Funduszu	29 486,42
16	Projekt ERASMUS+	69 609,75
II	Program medyczny „Koalicja dla wcześniaka”	42 951,88
III	Koszty organizacji i obsługi realizowanych programów	320 027,27
IV	Pozostałe koszty finansowe	4 223,13

WOLONTARIAT:

	Wartość nieodpłatnej pracy naukowców i wolontariuszy oraz darowizn w formie różnych świadczeń rzeczowych	344 260,00

NIEODPŁATNE UŻYCZENIE SAL I POMIESZCZEŃ:

	Szacunkowa wartość użyczenia sal	300 000,00
	Instytucje, które udostępniły sale: Zamek Królewski, Mazowiecki Instytut Kultury, Łazienki Królewskie, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Wrocławski, instytuty PAN	